

Představ na úvod sebe a organizaci, které jsi členem.

Pracuji jako dělník ve výrobě a jako mnoha lidem v mém okolí mi výplata sotva stačí pokrýt životní náklady. Ale mnozí moji kamarádi a kamarádky jsou na tom ještě hůř a nemohou najít zaměstnání. V televizi neustále slyším o demokracii, ale já kolem sebe vidím jen surový soukromý kapitalismus. Nemožnost reálně rozhodovat o chodu země a obce, ve které žiji, nemožnost rozhodovat o svém zaměstnání, o nedůstojnosti mezd, které nám šéfové vyplácí, mě přivedly k anarchistickým myšlenkám ještě ve studentských letech. Před 15 lety jsem se rozhodl zapojit do aktivit anarchistického hnutí. Společně s několika dalšími místními anarchisty a anarchistkami jsme se rozhodli založit Severočeskou anarchistickou federaci (SAF).

Severočeská anarchistická federace je organizační platformou, která se snaží sdružovat místní anarchisty a anarchistky pod jednu střechu, aby jim umožnila snadněji a efektivněji vyvíjet společné aktivity a kampaně, na kterých se kolektivně domluví. A především šíření anarchistických myšlenek mezi co největší okruh lidí.

Jaký smysl mají podle tebe anarchistické organizace?

Smyslem anarchistické organizace je především dát dohromady lidi s podobnými názory. Protože jako jednotlivci toho sami moc nezmůžeme, je fajn mít za sebou další lidi a spolupracovat s nimi. Anarchistická organizace tak dává možnost, aby k sobě lidi našli cestu, získali organizační schopnosti a mohli zefektivnit svoji práci či aktivity. Taková organizace umožňuje koordinovat aktivity v rámci většího okruhu lidí a dává jim dostatečnou sílu, zázemí a váhu. Uvedu příklad: jednotlivec sám si nemůže dovolit vydávat publikace, ale v kolektivu, kde není sám, je možné spojit se, vydávat řadu publikací a mít zajištěnou jejich distribuci, tak jako tomu je u Nakladatelství AF. Podobně tomu může být třeba při řešení lokálních problémů či problémů na pracovišti.

Co je cílem anarchistických organizací, jako je ta vaše, dnes a do budoucna?

Cílem anarchistické organizace není převzetí moci, jako je tomu u jiných hnutí a politických stran. Naším cílem je anarchistická společnost, kde si lidé spravují své záležitosti sami. Nedokážeme a ani nechceme takovou společnost realizovat bez nich, musí se o to přičinit každý z nás. Cílem organizace, jakou je bezesporu i SAF, je tedy propagace anarchistických myšlenek a principů a jejich objasňování co největšímu počtu lidí. Úkolem anarchistické organizace ovšem není jen osvěta, chceme utvářet svět kolem sebe už nyní a vytvářet zárodky anarchistické společnosti tady a teď a bojovat za svá práva. Anarchistická organizace je pro nás prostředkem jak své potřeby a práva vybojovat a uhájit. Zároveň se tím učíme v praxi anarchistickým principům jednání a rozhodování, zjišťujeme výhody kolektivního boje a vědomí toho, že pokud chceme, dokážeme věci změnit sami vlastními silami bez vůdců a šéfů. Čím větší bude anarchistické hnutí, tím větší si budeme moci klást nároky a cíle, a budeme blíže společenské změně.

Jak chcete dosáhnout společenské změny a zrealizovat anarchistickou společnost?

Nastínil jsem to už v předchozí odpovědi. Popularizací anarchistických myšlenek a vytvářením širokého anarchistického hnutí. Naší snahou dnes je seznámit co největší počet lidí s anarchistickými principy a pomocí anarchistické organizace naučit lidi nehierarchicky se sdružovat a prosazovat své zájmy a potřeby. Konkrétně to může vypadat například tak, že se

lidé budou sdružovat do kolektivů na pracovišti a prosazovat lepší pracovní podmínky či se bránit propouštění. Na obecní úrovni to může na sebe vzít třeba podobu založení anarchistické školky, kde si lidé sami vezmou na starost péči o své děti. Nebo třeba založením výrobního či spotřebitelského družstva, které bude spravováno přímo zaměstnanci či spotřebiteli. Výrobní družstva, o kterých mluvím, již takto fungují například v Argentíně, kde zaměstnanci sami spravují své podniky bez šéfů. Spotřebitelská družstva v současnosti zakládají chudí lidé ve zblázněném Řecku, což jim umožňuje nakoupit levné potraviny, které jim jinak obchodníci prodávají předražené. Způsobů je mnoho a bude záležet na konkrétních potřebách lidí.

Budování masového anarchistického hnutí je běh na dlouhou trať, avšak naše zkušenosti z minulosti na příkladu anarchistického hnutí ve Španělsku reprezentované CNT-FAI (členů obou organizací bylo asi 2,2 milionu a okruh sympatizantů minimálně jednou takový) ukazují, že je takové masové hnutí reálné. Nešťastný konec ruské revoluce, kterou nakonec ovládli a zneužili bolševici a jejich komunistická strana, nám také ukazuje, že anarchistické hnutí potřebuje jednotnou organizaci či platformu, která pomůže koordinovat naše aktivity a nedovolí, aby byly snahy obyčejných lidí zneužity v budoucnu nějakou další politickou stranou, které jde jen o moc. CNT-FAI nám ukazuje pozitivní příklad toho, jak se masivní anarchistická organizace může stát páteří strukturou, umožňující obyčejným lidem převzít kontrolu nad městy, podniky a infrastrukturou do svých rukou bez toho, abychom potřebovali státní instituce, a že jsme je jako obyčejní lidé schopni spravovat sami a ku prospěchu celé společnosti, a lépe než politici a šéfové.

Společenská změna nebo revoluce, není důležité, jak to budeme nazývat, nejde přesně naplánovat. Vždy je projevem nespokojenosti lidí s dosavadním stavem společnosti a rozhodnutím to změnit. Čím větší bude tato nespokojenost a větší přesvědčení o tom, že daný stav chceme změnit, i vědomí jak to provést, budeme jí blíží a můžeme se vyvarovat chyb.

Společenskou změnu můžeme provést generální stávkou a masovými protesty, jejich cílem bude paralyzování státních institucí, odzbrojením represivních složek (armády a policie), rozpuštěním parlamentu, vlády a obecních zastupitelstev a jejich nahrazením lidovými samosprávami. Dalším nezbytným krokem je převzetí výroby prostřednictvím samospráv zaměstnanců. Musíme být na pozoru a neumožnit politickým stranám různých barev a odstínů, aby situaci využili jako výtah k moci, jako se to stalo například v roce 1989. Úkolem anarchistické organizace bude být aktivním činitelem těchto událostí, inspirátorem, prostředkem koordinace a taky hlásnou troubou varující před mocichtivými uskupeními, která by ráda lidi zase využila pro své mocenské cíle.

Na jakých organizačních principech bude taková společnost fungovat?

Anarchistická společnost je založena na tom, že je přímo řízena lidmi a lidé mají přímou moc rozhodovat o všech aspektech společnosti. Moc je rozprostřena mezi všechny lidi rovnoměrně a každý, kdo má zájem, se může do rozhodování zapojit. Tato decentralizace moci se po praktické stránce projevuje v samosprávách, které nahrazují státní či jiné hierarchické struktury a umožňují, aby skutečná moc zůstala v rukou lidí. Stát jako takový je nahrazen federací samospráv, nevznikají tak centra moci a možnost jejího zneužití. Federace jako organizační princip umožňuje, aby rozhodování zůstalo dole mezi lidmi a směřovalo zdola nahoru, ne obráceně, jako je tomu v zastupitelské demokracii. Aby společnost uspokojovala potřeby lidí, je nezbytné, aby tato samospráva obsáhla také naše zaměstnání, která mají být plně pod naší kontrolou coby zaměstnanců.

Přibližme si to na konkrétnějším příkladu. Jak budou spravovány obce či města?

V první řadě chci zdůraznit, že lidové samosprávy nemají nic společného s dnešními samosprávami či zastupitelstvy měst, jak je známe. Jsou to centralistické struktury, založené na tom, že několik zvolených zástupců, tzv. radních, rozhoduje za všechny obyvatele města a lidé mají pramalou šanci se na rozhodování o chodu města reálně podílet. Radní jsou neodvolatelní a rozhodují podle svých zájmů a svého uvážení, a to je pro nás jako anarchisty neakceptovatelné. Naší snahou je, aby si lidé rozhodovali sami, a víme, jak to udělat. Lidová samospráva je reprezentovaná shromážděním všech obyvatel daného města. Má na něj přístup každý obyvatel, může předkládat své návrhy, diskutovat a přijímat rozhodnutí. Shromáždění obyvatel se konají pravidelně a podle jejich potřeb, když je potřeba řešit vzniklý problém. V případě potřeby jsou vytvářeny různé rady či pracovní skupiny, zabývající se řešením konkrétních záležitostí, například odpadového hospodářství. Členové těchto rad či pracovních skupin jsou voleni a úkolováni přímo shromážděním obyvatel. Jakákoliv případná funkce je volitelná a kdykoli odvolatelná. Založena je na tzv. imperativním mandátu: zvolený delegát je úkolován shromážděním, tlumočí stanovisko obyvatel města nebo realizuje naplnění úkolů, na nichž se domluvili, v opačném případě je kdykoli odvolatelný. Takový delegát nerozhoduje podle svého uvážení, pouze vykonává rozhodnutí těch, kteří si jej zvolili, a to je zásadní rozdíl oproti parlamentní demokracii, ať už se jedná o radní či poslance. Takové osoby totiž nelze korumpovat, nemají žádnou moc.

No dobře a co na vyšší správní úrovni? Jak to vše bude fungovat, když nebude stát a státní instituce? Co je nahradí?

Nahradí je právě již zmiňované lidové samosprávy jednotlivých měst a obcí. Dobře si uvědomujeme nutnost a prospěšnost spolupráce, proto budou jednotlivá města o obce sdruženy do regionálních federací, které mohou víceméně kopírovat současné okresy či kraje, pokud to bude daným obcím a městům vyhovovat. Federace obcí tak budou moci společně řešit regionální záležitosti, například opravu silnic i vzájemnou spolupráci. Jednotlivé regiony se pak na stejném federalistickém principu sdruží do celonárodní konfederace, aby mohly vzájemně koordinovat společné projekty a záležitosti. Co je ovšem podstatné říci, tyto federalistické struktury nejenže nahradí stát a jeho instituce, ale umožní také, aby vše začalo fungovat, jak má, k potřebě lidí a společnosti. Najednou zjistíme, že silnice nemusí být plně děr a nemocnice v zuboženém stavu, a mohli bychom vesele pokračovat dál ve výčtu věcí, které nefungují, jak mají.

Určitě se změna dotkne i práce. Jak budou organizována pracoviště a celkově výroba?

Ano, to je nezbytné. K čemu by nám byla svobodná možnost rozhodování o chodu obcí, ve kterých žijeme, pokud bychom zůstali nesvobodnými námezdními otroky zaměstnavatelů? Jako anarchisté usilujeme také o sociální spravedlnost a důstojný život pro všechny, a to nám kapitalistické vztahy nejsou schopny zaručit a ani nemohou. Kapitalismus je založen na jednoduchém principu: pár bohatých vydělává a žije z práce většiny společnosti. Nechceme pracovat na někoho druhého, chceme pracovat pro sebe a vědět, že o plody své práce nebudeme okradeni a že svojí prací obohatíme společnost, a tím také sami sebe. Chceme rozhodovat o svém zaměstnání a ne se nechat buzerovat šéfy.

Naše pracoviště budou organizována na stejném principu jako lidové samosprávy. O chodu podniku, ve kterém pracujete, budete rozhodovat společně s ostatními kolegy na shromáždění zaměstnanců. Všichni si budete rovni a každý z vás bude mít možnost se na rozhodování

podílet. Nebudou už žádní šéfové a manažeři. Případné funkce budou mít imperativní mandát, jak jsem již zmiňoval. Samosprávné podniky, kterých přes 150 funguje v Argentině, jsou jasným důkazem toho, že zaměstnanci nepotřebují šéfy a že dokáží řídit podnik sami. Stejně tak tomu bude v anarchistické společnosti.

Co zemědělství? Uvažujete o potravinové soběstačnosti? Hodně se o ní dnes mluví, jelikož o ni ČR přišla a je nyní závislá na zahraničním dovozu.

Zemědělství bude organizováno stejným způsobem jako samosprávné podniky. Bude v zájmu společnosti, abychom v anarchistické společnosti dosáhli znovu potravinové soběstačnosti a lidé měli zase kvalitní potraviny. Nebude to samozřejmě možné hned, bude potřeba dát vzniknout novým samosprávným družstvům, jež budou moci dát práci lidem, kteří nyní trpí nezaměstnaností. O kvalitě potravin budou rozhodovat sami lidé jako spotřebitelé, nebudou ji určovat podnikatelé, kteří se na potravinách snaží vydělat co nejvíc peněz. To umožní rozvoj ekologického zemědělství, nejen šetrného k přírodě, ale i dodávajícího na náš stůl zdravé potraviny.

Přibliž nám prosím, jak bude fungovat anarchistické hospodářství. Jak zajistíte, aby fungovala výroba a služby k potřebě lidí a jak se vše bude distribuovat?

Anarchistické hospodářství je založeno zaprvé na tom, že zaměstnanci sami spravují svá pracoviště a mají je pod svojí kontrolou. Zadruhé spotřebitelé mají možnost určovat, čeho a kolik se bude vyrábět nebo poskytovat, tak aby byly uspokojeny potřeby všech. Zatřetí v anarchistické ekonomice není prostor pro měnu. Peníze slouží k hromadění zisku a vytváření nerovností, které chceme odstranit a ne je podporovat. Především peníze nejsou nutné k tomu, aby ekonomika fungovala. K tomu je zapotřebí materiál, lidé, dovednosti a koordinace. Základním principem je, že každý svojí prací vytváří určitou hodnotu pro společnost a za práci má nárok na všechny výhody vyprodukované společností. Hospodářství od poskytování služeb, výroby či distribuce zajišťují jednotlivé samosprávné podniky či družstva, které se sdružují do federací, aby svoji činnost koordinovaly. Při celospolečenské změně mohou zpočátku na sebe tuto funkci vzít odborové organizace, které ovšem musí být založené na anarchistických principech, ne jako dosavadní byrokratické odbory typu ČMKOS či ASO. Historie nám ukazuje, že je to možné, například na již uváděných anarchistických odborech CNT, které během revoluce zajistily chod hospodářství a zemědělství na většině území tehdejšího Španělska.

Rozhodovat o chodu lidových samospráv a svých zaměstnáních zabere určitě hodně času. Kde ho mají lidé vzít, když se musí také věnovat práci, rodině a koníčkům?

Přirozeně, že to zabere nějaký čas, ale stojí za to mít možnost rozhodovat o svých životech a nenechávat to na hrstce politiků, úředníků a šéfů. Kdo jiný za nás může rozhodovat lépe než my samotní. V anarchistické společnosti nebude zapotřebí státních úředníků, vojáků či policistů, ti si najdou uplatnění v zaměstnáních, která jsou prospěšná společnosti. Stejně tak naleznou práci ti, kteří byli v kapitalismu nezaměstnaní. Tím, že dostane každý možnost se uplatnit v nějakém zaměstnání, bude možné zkrátit pracovní dobu třeba na 4 hodiny denně podle potřeby hospodářství. Produkce a poskytování služeb bude nastaveno na potřeby lidí, bude tedy na nás, jak dlouho budeme trávit čas v práci, aby byly uspokojeny naše potřeby. Zkrácení pracovní doby, které z toho logicky vyplývá, umožní lidem nejen se věnovat obecním záležitostem, ale také mít více času na rodinu a přátele, na své zájmy.

No a co s produkty či surovinami, které zde nemáme a musí se dovážet? Jak to bude řešeno na mezinárodní úrovni?

Anarchistické hnutí bylo vždy mezinárodní a nebude to jinak ani později. Jednotlivé regiony a země budou sdruženy do konfederací, tak aby se zajistila vzájemná spolupráce a výměna nerostných surovin, technologií a

produktů. Vytvoření anarchistické společnosti v jedné zemi vyvolá pnutí a inspiraci v okolních zemích a může postupně způsobit lavinu, která se přežene celou zeměkouli. Nesmíme ovšem ani opomíjet nevoli, kterou tyto události způsobí u jednotlivých vlád a ve finančních kruzích.

Mnoho lidí bude zajímat, jak se bude v anarchistické společnosti řešit bezpečnost ve městech. Kdo to zajistí a jak, když nebude stát a policie?

To jsou časté obavy. Na bezpečnost je myšleno také. Zajištění bezpečí převezmou po státní a městské policii, která se zodpovídá ministrům nebo radním, přímo lidé pomocí lidových samospráv. Shromáždění obyvatel se může rozhodnout a vytvořit domobranu či občanské hlídky, které na pořádek budou dohlížet a spadat pod kontrolu samosprávy. Musíme také podotknout, že většina kriminality má ekonomický základ a v nové společnosti vymizí jejich příčina. Ani státní policie nedokáže zabránit trestným činům, dokáže je pouze trestat. Vyřešení tohoto problému tudíž netkví v represii, ale v prevenci a odstranění příčin kriminality.

Jak se v případě nutnosti bránit vojenské agresi?

Během společenské změny bude armáda o policie rozpuštěna a odzbrojena, jejich vybavení bude odevzdáno do rukou lidových samospráv, tedy přímo pod kontrolu lidí, na jejich případnou obranu. Vojenská technika, která bude vyžadovat údržbu, bude s proškolenými zaměstnanci spadat pod kontrolu určené lidové samosprávy, která pro tyto potřeby vytvoří družstvo, jež tuto techniku a logistiku bude spravovat. V případě napadení lidové samosprávy vyhlásí všeobecnou mobilizaci. Mobilizace do zbraně bude dobrovolná a podle dosavadních zkušeností například při vytváření ozbrojených milicí CNT proti fašistickému puči byl zájem lidí bránit svoji svobodu a práva natolik velký, až se muselo lidem vysvětlovat, že není možné, aby šli všichni do boje, že jsou potřeba lidé ve výrobě a zemědělství. Lidové samosprávy, případně samosprávné podniky zformují z dobrovolníků ozbrojené milice, které budou vyslány na obranu či na frontu. Koordinaci jednotlivých ozbrojených milicí zaštití konfederace lidových samospráv. Ozbrojené milice budou na rozdíl od klasické armády demokratické, vstup do nich dobrovolný, případní velitelé jsou voleni a kdykoli odvolatelní, netěší se žádným zvláštním privilegiím a jsou zodpovědní lidovým samosprávám, ze kterých vzešli. Při napadení budeme moci také počítat s mezinárodní podporou, ať už v podobě dobrovolníků-interbrigadistů ze zahraničí a s podporou anarchistů z útočícího státu, kteří se svými aktivitami budou snažit zastavit vládu ve válečném tažení protesty a stávkami. Pokud o to budeme požádáni, budou dobrovolníci posláni do zahraničí jako interbrigadisté.

Proč si myslíš, že je anarchismus progresivnější než státní socialismus a soukromý kapitalismus?

Myslím si, že bylo mnoho lidí podvedeno a zklamáno vývojem společnosti po roce 1989. Státní socialismus vedený komunistickou stranou sice pro mnoho lidí znamenal sociální

jistoty, byl ale zároveň diktaturou jedné strany. Kapitalismus a parlamentní demokracie sice dal lidem možnost vybírat si, která politická partaj je ještě víc oškube v parlamentních volbách, strach z represí byl vyměněn za strach z nezaměstnanosti a nízkých mezd, které nestačí na pokrytí životních nákladů. Státní socialismus ani soukromý kapitalismus neslouží lidem, v prvním případě sloužil stranické byrokracii, v tom druhém slouží šéfům a politickým představitelům. Proto je jedinou alternativou pro obyčejné lidi anarchistická společnost, která v sobě skloubí dohromady svobodu a sociální spravedlnost.

Co může obyčejný člověk udělat nyní, aby se něco změnilo a přiblížili jsme se společnosti, o které jsi mluvil?

Mnoho lidí kolem nás je nespokojených a našťvaných se současnou situací v zemi. Netuší ovšem, že by existovala anarchistická alternativa, a proto se jako anarchisté musíme snažit naše myšlenky lidem přiblížit a seznámit je s nimi. Anarchistou se člověk nestane ze dne na den, chce to vzdělávat se a studovat anarchistické myšlenky a vyzkoušet si je v praxi. Anarchistickou praxi i literaturu mohou lidé najít u anarchistických organizací, jakou je třeba SAF. Nadávání u piva či televize totiž nikdy nic nezmění. Pokud někoho zaujal třeba tento rozhovor a chtěl by se dozvědět více, ať se nám ozve prostřednictvím e-mailu. To je první krok, který lze udělat. Pak dotyčný sám zjistí, čemu konkrétně se chce věnovat a čím může přispět k rozvoji anarchistického hnutí a přiblížení se společenské změně.